

**Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset ry:n asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveystalokunnalle liittyen hallituksen esityksiin HE 47/2017 (esitys laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta ym.), HE 15/2017 (esitys maakuntien perustamisesta ym.) ja HE 52/2017 (esitys laeiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta)**

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry kiittää mahdollisuudesta lausua näistä FYSI ry:n jäsenyritysten kannalta merkittävistä lakiesityksistä. Vastaaja FYSI ry on yksityisten fysioterapia- ja kuntoutusyritysten edunvalvontajärjestö.

**Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry esittää kunnioittaen asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:**

### **1. HE 47/2017 hallituksen esitys laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta ym.**

Erityisesti pienten ja mikrokokoisten yritysten pääsy sote-markkinoille riippuu sote-keskuksen myöntämän asiakassetelin laajasta käyttöön otosta sekä asiakassetelin onnistuneesta arvonmäärityksestä. Vaarana on, että laajan palvelutuotannon omaava sote-keskus määrittää myöntämänsä asiakassetelin arvon niin pieneksi, ettei asiakkaalle todellisuudessa muodostu valinnanvapautta asiakassetelin mukaisen palvelun valitsemiseksi. Tällöin liian pieni asiakassetelin arvo ohjaa asiakasta käyttämään sote-keskuksen omaa palvelutuotantoa.

Asiakas tarvitsee myös valinnanvapautensa toteuttamisen tueksi myös neutraalia palveluohjausta. Vaarana on, ettei asiakkaalle tuoda riittävän selkeästi esille mahdollisuutta asiakaseteliin. Sote-keskuksen taloudellisessa intressissä ei välttämättä ole asiakassetelin myöntäminen, sillä asiakassetelin myötä asiakkaasta saatu korvaus poistuu ns. talon ulkopuolelle. Tästä syystä sote-keskuksella voi olla houkutus jättää asiakasseteli myöntämättä tai jättää asia muutoin asiakkaalle epäselväksi tai vaikeaksi, jolloin asiakas jää sote-keskuksen oman palvelutuotannon hoidettavaksi.

Maakunnan on valvottava sote-keskuksen asiakassetelin asianmukaista myöntämistä sekä asiakassetelien riittävää suuruutta. Fysioterapian osalta ongelmaksi voi muodostua myös sote-keskuksen houkutus myöntää asiakkaalle tulehduskipulääkekuuri, jolla tuki- ja liikuntaelinaivat voidaan lyhytaikaisesti hoitaa. Vaiva kuitenkin palautuu pian, jollei sitä asianmukaisesti hoideta esimerkiksi fysioterapialla. Maakuntien on varmistettava, että asiakas saa tarvitsemansa hoidon heti, ja että tällaisista lyhyistä kipulääkekuureista ei muodostu sote-keskukselle tuottoisaa vaihtoehtoa esimerkiksi siksi, että vaivan pahentuessa asiakas siirtyy maakunnan oman tuotannon tai maakunnan myöntämän asiakassetelin vastuulle.

FYSI ry pitää lakiesitystä asiakkaan valinnanvapaudesta pääosin hyvänä ja kannatettavana. Esityksellä on oikein toteutuessaan hyvät mahdollisuudet helpottaa asiakkaan hoitoon pääsyä ja sitä kautta lyhentää sairauslomia sekä alentaa myös terveydenhuollolle ja yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia, kun sairaudet eivät pahene pitkittyessään eivätkä kansalaiset menetä toiminta- ja työkykyään. FYSI ry pitää myös hyvänä ja kannatettavana ohjeena tuleville sote-palveluntuottajille hallituksen esitykseen otettua mainintaa fysioterapeuttin suoravastaanotto toiminnasta. Sen avulla nopeutetaan kansalaisten hoitoon pääsyä ja osaltaan parannetaan mahdollisuuksia saavuttaa tavoiteltuja kustannussäästöjä.

### **2. HE 15/2017 (esitys maakuntien perustamisesta ym.)**

Ehdotetun maakuntalain 67 § määrittelee yleisen vaalikelpoisuuden maakuntavaltuustoon. Pykälän 1 mom. 4-kohdan mukaan maakuntavaltuustoon ei ole vaalikelpoinen henkilö, joka on johtavassa tai vastuullisessa tehtävässä yhteisössä, joka tuottaa maakunnan järjestämistä vastuulle

kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Perusteluiden mukaan vaalikelpoisuutta ei ole, vaikka ehdokkaan taustayhteisö ei tuottaisi kyseiselle maakunnalle lainkaan palveluja.

Esitetty pykälä on nykyisessä muodossaan ongelma kansanvaltaisuuden toteutumisen kannalta. Perusteluissa mainitaan, että tarkoituksena on ollut asettaa yhtiöt samaan asemaan maakunnan oman palvelutuotannon kanssa. Tässä suhteessa perustelu ei ole tasa-arvoinen suhteessa yksityiseen puoleen. Maakunnan palvelulaitos tuottaa aina maakunnalle palveluja, kun taas kaikki yksityiset sosiaali- ja terveysalan yritykset eivät suinkaan tuota aina palveluja maakunnalle. Tästä huolimatta kaikki yksityisen yhteisön vastuuhenkilöt on suljettu esityksessä vaalikelpoisuuden ulkopuolelle. Näin esitetään siitakin huolimatta, että nämä yhteisöt eivät tuottaisi lainkaan palveluja maakunnalle.

Esitys rajoittaa erityisesti yrittäjien asiantuntemuksen tuomista maakuntavaltuustoon. Jos alan yksityiset toimijat ovat kokonaisuudessaan vaalikelvottomia, ei maakuntavaltuustoon saada käytännössä muuta asiantuntemusta kuin maakunnan omien virkamiesten maakuntavaltuustolle antamat esitykset. Tällöin päätösten pohjana oleva tieto jää liian suppeaksi.

Vaalikelpoisuuden rajoituksen tulisi enintään koskea vain sellaisia yhteisöjä, jotka sopimuksen tai muun sitoumuksen perusteella tuottavat palveluja maakunnalle. Pelkkä mahdollisuus sopimukseen tai yleinen toiminta maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvalla toimialalla ei saa olla esteenä vaalikelpoisuudelle. Maakuntavaltuuston päätöksentekoa valvotaan joka tapauksessa myös hallintolain yleisillä esteellisyyssäännöksillä.

### **3. HE 52/2017 (esitys laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta)**

Esitetty laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta on FYSI ry:n näkemyksen mukaan kannatettava. Esityksessä on erityisen hyvää se, että kaikkia vertailukelpoisia palveluntuottajia kohdellaan niiden oikeudellisesta olomuodosta ja omistustaustasta riippumatta samalla tavalla. Hyvää on myös valvonnan painopisteen siirtäminen omavalvontaan sekä lähtökohta siitä, että toiminnot ovat ilmoituksenvaraisesti käynnistettävissä, ellei toiminnan tarkastaminen ennakoon ole sen erityisen laadun vuoksi tarpeen.

Tällä esityksellä parannetaan erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kasvun edellytyksiä, kun esimerkiksi uuden toimipisteen avaaminen ei edellytä aina erillistä ennakkotarkastusta. Samoin lakiesitys helpottaa yhden hengen mikroyrittäjän ensimmäisen työntekijän palkkaamista, kun itsenäisen ammatinharjoittajan ja luvanvaraisen toimijan välistä lupateknistä erotusta ei enää ole. Nykyisen lainsäädännön valossa siirtyminen työnantajaksi edellyttää yleensä paitsi yhtiömuodon muutosta myös lupahakemuksen erillistä hyväksymistä sekä toimitilojen hankkimista. Esitetty palveluntuottajalaki poistaa nämä keskeiset kasvun esteet ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa.

#### **AIKA JA PAIKKA**

Helsingissä 1.6.2017

#### **LAATI**

##### **Leila Salonen**

Toiminnanjohtaja

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry

Nuijamiestentie 5 B, 00400 Helsinki

Puh. 040 749 8706

leila.salonen@fysi.fi

##### **Juhani Saarinen**

OTM, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Asianajotoimisto Ismo Saarinen Ky

Nuijamiestentie 5 B, 00400 Helsinki

Puh. 040-7238928

juhani.saarinen@saarinenlaw.fi